

УДК 330.341.424
JEL: F01; L52; O14
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-10-142-155>

СВІТОВИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ

©2025 ХАУСТОВА В. Є., КОСТЕНКО Д. М., ІСМАІЛОВ А.

УДК 330.341.424
JEL: F01; L52; O14

Хаустова В. Є., Костенко Д. М., Ісмаїлов А. Світовий досвід створення та розвитку індустріальних парків

У статті узагальнено світовий досвід створення та розвитку індустріальних парків і визначено напрямки його застосування в Україні. Проаналізовано еволюцію індустріальних парків від перших промислових агломерацій до сучасних технологічних і екоіндустріальних зон, висвітлено різні моделі їхнього становлення: державні ініціативи (Китай, Сінгапур, Корея), приватні та муніципальні підходи (Велика Британія, США) та змішані форми управління, зокрема державно-приватне партнерство. На основі порівняльного аналізу розглянуто ключові фактори ефективності парків: інфраструктурна забезпеченість, прозоре регулювання, пакети стимулів (податкові пільги, гранти, компенсації інфраструктурних витрат), професійне управління, доступ до фінансування, інтеграція з кластерними мережами та науково-освітніми інституціями. Виділено сучасні тенденції: орієнтація на інновації, цифровізацію, «зелену» інфраструктуру та сталий розвиток; проаналізовано практичні інструменти підтримки (спеціальні економічні зони, програми грантового фінансування, податкові режими). На прикладах країн Центрально-Східної Європи, Азії та Туреччини наведено уроки щодо законодавчого регулювання, ролі муніципалітетів, механізмів фінансування інфраструктури й обмежень тимчасових податкових пільг без інституційної бази. Особливу увагу приділено адаптації міжнародних практик до українських реалій: потреби у прозорих процедурах реєстрації та управління, фінансових механізмах для облаштування інфраструктури, професійних керуючих структурах, інтеграції парків у систему професійної підготовки та пріоритеті екологічних і цифрових стандартів. Зроблено висновок, що індустріальні парки можуть стати каталізатором відновлення та модернізації промисловості України за умови комплексного поєднання законодавчих, фінансових, інституційних і кадрових заходів.

Ключові слова: індустріальні парки, спеціальні економічні зони, модернізація промисловості, світовий досвід, державно-приватне партнерство, інфраструктура, інновації, зелена економіка, кластеризація, інвестиційні стимули.

Рис.: 1. Бібл.: 42.

Хаустова Вікторія Євгенівна – доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: v.khaust@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5895-9287>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216123094>

Костенко Дмитро Миколайович – кандидат економічних наук, науковий співробітник відділу промислової політики та енергетичної безпеки, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: kostenko.d.n@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7136-9946>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/3208247>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58554939100>

Ісмаїлов Алтан – аспірант, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: altanismaailov28@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0281-7062>

UDC 330.341.424
JEL: F01; L52; O14

Khaustova V. Yu., Kostenko D. M., Ismailov A. Global Experience in the Creation and Development of Industrial Parks

The article summarizes global experience in creating and developing industrial parks and identifies ways to apply this experience in Ukraine. The authors analyze the evolution of industrial parks from the earliest industrial agglomerations to modern technological and eco-industrial zones and highlight different models of their development: government initiatives (China, Singapore, Korea), private and municipal approaches (United Kingdom, the USA), and mixed management forms, including public-private partnerships. Based on a comparative analysis, the article identifies key factors for park efficiency: infrastructure provision, transparent regulation, incentive packages (tax benefits, grants, infrastructure cost compensation), professional management, access to financing, integration with cluster networks, and scientific and educational institutions. The current trends have been allocated: a focus on innovation, digitalization, green infrastructure, and sustainable development; practical support tools have been analyzed (special economic zones, grant financing programs, tax regimes). Lessons on legislative regulation, the role of municipalities, infrastructure financing mechanisms, and the limits of temporary tax benefits without an institutional basis are illustrated with examples from Central and Eastern Europe, Asia, and Turkey. Special attention is given to adapting international practices to Ukrainian realities: the need for transparent registration and management procedures, financial mechanisms for infrastructure development, professional management structures, integration of parks into vocational training systems, and the prioritization of environmental and digital standards. It has been concluded that industrial parks can become a catalyst for the recovery and modernization of Ukraine's industry, provided there is a comprehensive combination of legislative, financial, institutional, and human resource measures.

Keywords: industrial parks, special economic zones, industrial modernization, global experience, public-private partnership, infrastructure, innovation, green economy, clustering, investment incentives.

Fig.: 1. **Bibl.:** 42.

Khaustova Viktoriia Ye. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Director of the Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: v.khaust@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5895-9287>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57216123094>

Kostenko Dmytro M. – PhD (Economics), Research Associate of the Department of Industrial Policy and Energy Security, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: kostenko.d.n@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7136-9946>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/3208247>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=58554939100>

Ismailov Altan – Postgraduate Student, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: altanismailov28@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0281-7062>

Роль індустріальних парків у розвитку економік країн світу зумовлена як історичним контекстом, так і сучасними викликами. Історично індустріальні парки виникли як відповідь на індустріалізацію та потребу в централізованій інфраструктурі для виробництва. У XX ст. їх розвиток у західних країнах був пов'язаний із післявоєнним відновленням, державними програмами індустріалізації та пізнішими хвилями лібералізації та глобалізації, що стимулювали кластеризацію виробництва [1]. У сучасних умовах переходу до «зеленої» економіки, цифровізації та післякризового відновлення індустріальні парки служать інструментом адаптації промисловості до нових стандартів.

Дослідженню шляхів і перспектив промислового розвитку через розвиток індустріальних парків присвячено роботи багатьох зарубіжних та українських учених, а також міжнародних організацій. Серед останніх варто виокремити дослідження World Bank, European Commission, OECD і UNIDO. Так, World Bank зосереджується на вивченні ролі індустріальних парків у створенні робочих місць та залученні інвестицій. Дослідження OECD враховують політики підтримки індустріальних зон і кластерів, індустріальні парки розглядаються як ефективний інструмент індустріалізації та трансферу технологій. UNIDO у 1978 р. було вперше опубліковано керівництво для створення індустріальних парків, пізніше цей документ неодноразово перевидавався з доробками. Останній варіант вийшов у 2019 році [4]. З метою просування індустріальних парків UNIDO проводить конференції, а її експерти надають ряду країн допомогу в створенні парків. Дослідження UNIDO і OECD підкреслюють важливість НДДКР інфраструктури

та мережевих зв'язків. European Commission приділяє значну увагу питанням розвитку інноваційного потенціалу індустріальних парків на засадах Smart Specialisation. Також сучасні дослідження European Commission і UNIDO сфокусовані на екологічних і соціальних вимірах розвитку парків, таких як «зелена» інфраструктура, енергоефективність та управління відходами [2–4].

У 1990-х роках у розвитку індустріальних парків почався якісно новий етап. Їх кількість стала швидко зростати. Зараз у світі приблизно 15 тисяч таких парків. Три чверті країн світу мають хоча б один індустріальний парк. Це сприяло посиленню конкуренції за інвестиції та зростанню вимог до якості послуг, що надаються керуючими компаніями. Збільшення кількості парків було пов'язано з проведенням економічних реформ у багатьох державах з перехідною економікою та країнах, що розвиваються. Їх керівники розглядали індустріальні парки як важливий інструмент залучення іноземних інвестицій. Роль держави в діяльності індустріальних парків у таких країнах зазвичай значно вища, ніж у розвинених [5]. У ряді країн створені державні агентства, які займаються цими питаннями. Водночас, якщо в 1980-х роках у країнах з перехідною економікою та тих, що розвиваються, приватні компанії управляли 25% індустріальних парків, то зараз – 61% [6]. Отже, питання розвитку індустріальних парків у країнах світу як невід'ємна складова їх промислових політик залишається дуже актуальним.

Науковцями індустріальні парки також розглядаються як: потужний інструмент стимулювання промислового розвитку та підвищення

конкурентоспроможності компаній [7–9]; інструмент регіональної модернізації та реструктуризації територій [10–13]; перспективний інструмент майбутнього розвитку економіки України [13–16] тощо. Аналізу ефективності цього інструменту в країнах ЄС (Польщі, Угорщині, Німеччині) присвячено роботи [17–19]; вивченню їх впливу на економіку Туреччини та Китаю, де парки сприяли інвестиціям і створенню робочих місць, – роботи [20; 21] та ін.

Узагальнення сучасних досліджень науковців демонструє наявність таких тенденцій:

1. *Значна частина публікацій концентрується на економічному ефекті індустріальних парків:* оцінці впливу на створення робочих місць, динаміку ВВП регіонів, залучення інвестицій та розвиток експорту. Дослідження показують, що ефективність парків значною мірою залежить від якості інфраструктури, доступу до фінансування, наявності сприятливого регуляторного середовища та інтеграції у глобальні ланцюги вартості.

2. *Також велика увага приділяється вченими інституційним і регуляторним аспектам:* моделям управління парками (державно приватне партнерство, приватне управління, муніципальні ініціативи), механізмам стимулювання інвесторів (податкові пільги, спеціальні режими працевлаштування), а також ролі державної політики у формуванні сприятливого середовища. У зарубіжних кейсах підкреслюється важливість прозорих правил гри та послідовної політики для довгострокового розвитку.

3. *У науковій літературі виділяється окремий тематичний блок, що стосується інноваційного розвитку:* індустріальні парки розглядаються як кластери інновацій, майданчики для трансферу технологій, взаємодії університетів і бізнесу. Публікації показують, що парки з елементами інноваційної екосистеми мають вищу додану вартість і стійкість до екзогенних шоків, за умови наявності кадрів, НДДКР інфраструктури та мережевих зв'язків.

4. *У сучасних роботах зростає увага до екологічної та соціальної складових:* «зеленої» інфраструктури, енергоефективних рішень, управління відходами, відповідності екологічним стандартам. Сталий розвиток парків розглядається як чинник підвищення конкурентоспроможності та зниження ризиків для довкілля, що особливо актуально в контексті євроінтеграційних вимог.

5. *Окремий блок досліджень пов'язаний з просторово територіальним аспектом,* що враховує вибір місця для розміщення парків, логістичну доступність, інтеграцію з регіональною економікою та вплив на розвиток суміжних територій. Дослідження підкреслюють неоднорідність впливу пар-

ків – їхній розвиток може як стимулювати локальне зростання, так і підсилювати регіональну нерівність за відсутності стратегічного планування.

6. *Український контекст у площині досліджень зазначеної проблематики* враховується через визначення перспективності індустріальних парків як інструменту післявоєнного відновлення та модернізації промисловості, а також вивчення існуючих бар'єрів, таких як нерозвинутість інфраструктури, фрагментація управління, недосконалість законодавства та дефіцит інвестицій. У низці публікацій запропоновано рекомендації щодо вдосконалення інституційної підтримки, створення пакетів стимулів та інтеграції парків у національні стратегічні програми.

Вищезазначене дозволяє визначити як високу актуальність проблеми розвитку індустріальних парків і їх ролі в економічному зростанні, так і наявність значного ряду питань, що потребують подальшого вивчення, особливо в контексті розвитку української економіки. Важливим для України є дослідження світового досвіду створення та розвитку індустріальних парків задля визначення та адаптації до українських умов успішних моделей управління, інфраструктурних стандартів, інструментів стимулювання інвестицій і кластеризації, а також екологічних і цифрових практик. Адаптація перевірених рішень з урахуванням національних особливостей сприятиме пришвидшенню відновлення та зменшенню ризиків сучасних національних реформ.

Мета статті полягає в узагальненні світового досвіду створення та розвитку індустріальних парків і визначенні перспективних напрямів його імплементації в Україні.

З часів промислової революції пошук ефективних і сталих моделей економічного зростання країн був пов'язаний зі сферою промислового розвитку. У середині XIX ст. промислова діяльність поступово концентрувалася в окремих районах, відокремлених від житлових і сільськогосподарських. Території зосередження промислової діяльності поступово почали називати промисловими зонами, індустріальними парками тощо.

Наприкінці XIX ст. британський економіст А. Маршалл запропонував концепцію «промислової агломерації», а М. Портер – теорію «ромбовидної моделі» промислової агломерації, обґрунтувавши її роль у підвищенні конкурентоздатності. Промислова агломерація була визначена однією з важливих основ сприяння розвитку індустріальних парків, які, своєю чергою, забезпечувати сприятливий простір для розвитку промисловості та розширення такої агломерації [22].

Термін «індустріальний парк» («industrial park») сформувався в середині ХХ століття. Його широке вживання походить із США з часів після Другої світової війни (1950–1960 тті рр.), де на основі промислових агломерацій почали масово створюватися плановані зони для розміщення промислових підприємств із інфраструктурою та податковими й адміністративними стимулами. Попередниками цього терміна виявилися «industrial estate» або «manufacturing estate» у Великій Британії, а сучасне розуміння «industrial park» як спеціальної промислової зони утвердилося в післявоєнний період.

Сьогодні термін «індустріальний парк» є одним із найбільш вживаних і розповсюджених для означення інструментів реалізації інноваційних підходів в організації промислового виробництва. В узагальненому вигляді індустріальний парк – це «велика ділянка землі з необхідною інфраструктурою, надана для ведення господарської діяльності близькими за спеціалізацією компаніями» [23]. Аналогічним чином визначають індустріальні парки і цілий ряд інших вчених. Так, В. В. Галасюк та ін. під індустріальними парками розуміють спеціальні промислові території з певною інфраструктурою та набором необхідних послуг, зі спрощеними регуляторними процедурами та пакетом інвестиційних стимулів для виробничих підприємств [7].

У світі індустріальні парки стали фактором прискореного економічного розвитку: Західної Європи та США – 50–100 років тому, країн Азії – 30–50 років тому, країн Східної Європи та інших

успішних сусідів (таких, як Туреччина) 10–20 років тому [22].

Перші індустріальні парки були створені в Західній Європі та США ще наприкінці ХІХ – початку ХХ сторіччя. У 1896 р. біля Манчестера (Велика Британія) було створено перший у світі індустріальний парк – Trafford Park, у США перший парк з'явився біля Чикаго у 1907 р., а в Азії перший індустріальний парк було створено в Сінгапурі в 1951 році. Сьогодні діяльність індустріальних парків поширена як у країнах з розвинутою ринковою економікою (США, країни Західної, Центральної та Східної Європи тощо), так і в тих, що знаходяться на різних етапах становлення ринкових відносин (країни Азії, колишнього Радянського Союзу та ін.).

Востаннє десятиліття індустріальні парки активно розвиваються в країнах азійського регіону, Східної Європи, Прибалтики та ін., маючи свою специфіку та особливості (рис. 1).

Як було сказано раніше, першим індустріальним парком у світі вважається Траффордський, що був заснований компанією «Shippcanal and Docks» [25] у Великій Британії. В країні бурхливий розвиток індустріальних парків припав на 30-ті роки ХХ століття завдяки проведенню реформи регіональної політики в напрямі децентралізації, а другий виток розвитку спостерігався в 60-х роках у межах програм розвитку кризових і відсталих районів країни. Це привело до того, що кількість індустріальних парків зросла до 60. Третім потужним драйвером розвитку індустріальних парків у Великій Британії стала проблема перенасиченості робочою

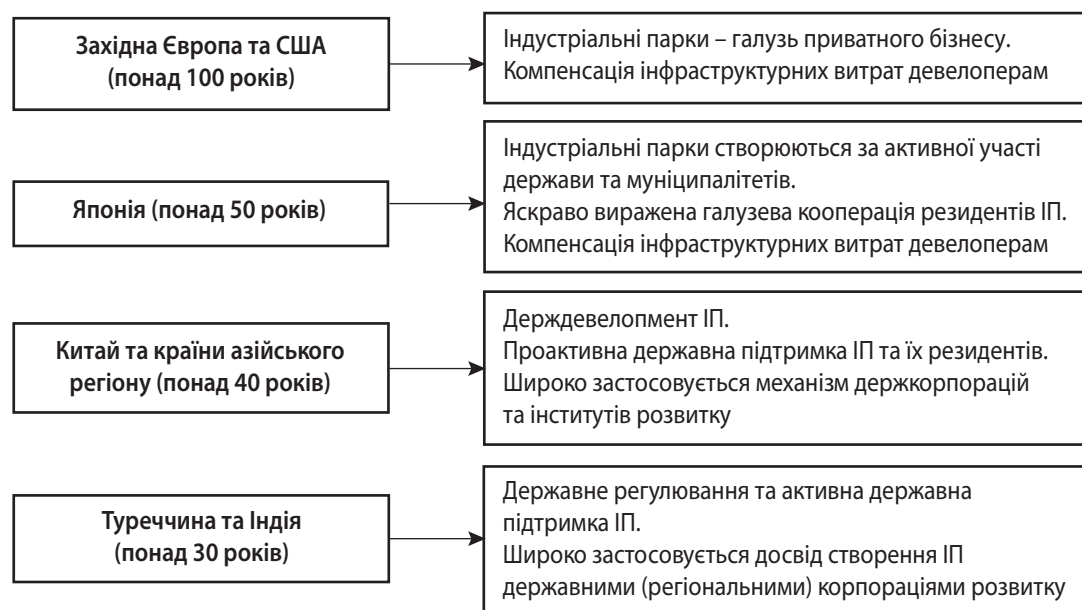

Рис. 1. Генеза розвитку індустріальних парків у світі

Джерело: складено за матеріалами [24].

силою м. Лондон, що спонукало до будівництва нового міста Мілтон-Кейнс і відкриття нових індустріальних парків для активізації промисловості та залучення робочої сили в цю місцевість.

Досвід Великої Британії доводить, що розвиток індустріальних парків може бути використаний для вирішення різнополярних проблем соціально-економічного розвитку, серед яких розвиток промисловості, активізація економіки депресивних територій, переміщення робочої сили тощо [6].

Згодом, у 1907 р., індустріальний парк було засновано у США поблизу Чикаго. Нині ж у США функціонує вже понад 400 індустріальних парків [26].

Серед європейських країн, що стояли у витоків розвитку індустріальних парків, потрібно відзначити Німеччину, у якій перший парк, Euro-Industriepark Munchen, було створено в 1963 р. Це стало поштовхом для активного розвитку індустріальних парків по всій території країни. Основним імпульсом для розвитку стало залучення інвестиційних державних ресурсів. Ключовою відмінністю розвитку парків у Німеччині стало те, що ініціатива їх створення йшла не з боку уряду, а з боку державних інвесторів. Це свідчить про те, що це не було виключно урядовим волевиявленням, а мало характер вмотивованого рішення одних з основних каталізаторів розвитку економіки – інвесторів [25]. Поступово індустріальні парки в Німеччині розташувались по всій її території. Зараз у Німеччині успішно функціонують близько 200 індустріальних парків, більшість яких трансформовано в екоіндустріальні [7].

Індустріальний парк Höchst – один із найбільших у Німеччині. На площі в 460 га розташували свої виробництва 90 підприємств, що діють в хімічній промисловості та фармацевтиці. У них зайнято близько 22 тисяч співробітників, а інвестиції за останні 20 років склали 8 млрд євро [25]. Наразі в Німеччині для розвитку парків активно використовуються механізми державно-приватного партнерства. Приватним фірмам доручається управління індустріальними парками, надаються пільгові кредити та пільги [5].

У Чехії після впровадження в 1998 р. державної програми розвитку індустріальних парків було створено впродовж наступних 7 років сотні індустріальних парків та понад 70 тис. робочих місць, а також отримано інвестування в розмірі 9 млрд євро в нові виробництва. Сьогодні в Чехії промислові виробники в індустріальних парках за різними програмами можуть отримати звільнення від сплати корпоративного податку на строк до 10 років, а також звільнення від податку на майно протягом 5 років. Держава надає гранти до 12 тис. доларів

США за створення нового робочого місця на території індустріального парку [27].

У Польщі в 1994 р. було розроблено законодавство, що регулює діяльність спеціальних економічних зон (СЕЗ), що підштовхнуло розвиток індустріальних парків у країні. Першу таку зону було створено в 1995 р., переважна більшість інших – впродовж 1990-х років. Нині на території Польщі існують 14 СЕЗ, працюють 77 промислових і технологічних парків. Загальна кількість створених робочих місць в індустріальних парках сягнула близько 186 тисяч [28]. У результаті впровадження СЕЗ, впродовж 10 років після створення перших індустріальних парків, реальний ВВП країни зріс на 50%, а експорт збільшився майже втричі. Законодавством Польщі було передбачено отримання компенсації в розмірі 85% витрат на облаштування своєї інфраструктури та рекламу, гранти на навчання персоналу та фінансову допомогу в разі інвестування в пріоритетні галузі, а також податкові стимули. В Польщі виробники в індустріальних парках, розташованих в СЕЗ, можуть отримати звільнення від сплати корпоративного податку або податку на доходи фізичних осіб, часткове звільнення від податку на майно. Також існує підтримка навчальних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації персоналу – максимальна сума компенсації 70% [30].

Розвитком індустріальних парків опікується Польська асоціація бізнес- та інноваційних центрів. Особливістю розвитку індустріальних і технологічних парків у Польщі є важлива роль місцевих органів влади в їхньому створенні та підтримці. Наприклад, у Високотехнологічному індустріальному парку «Штарград Щецинський» міською владою прийнято рішення про надання допомоги інвесторам у формі звільнення від податку на нерухомість (земельні ділянки, будівлі, споруди або їх частини, що призначені для ведення господарської діяльності). Інвестор також може отримати допомогу для:

- ✦ впровадження нових інвестицій (інвестиції на суму понад 100 тис. євро, завершення інвестиційного проекту протягом 48 місяців від подачі заяви);
- ✦ при купівлі компанії, яка знаходиться в стадії ліквідації, та створенні нових робочих місць (не менше 50 нових робочих місць в придбаній компанії протягом 12 місяців від дня подачі заявки);
- ✦ створення нових робочих місць при реалізації нового інвестиційного проекту (не менше 50 нових робочих місць протягом 3 років) [31].

Показовим прикладом розбудови індустріальних парків є Румунія. У 2001 р. уряд країни прийняв закон щодо створення індустріальних парків, надавши кілька об'єктів для інвесторів, а вже у 2010 р. у країні було зареєстровано 63 індустріальних парки загальною площею понад 2000 га, з яких 1200 га – Greenfield, інші – Brownfield [32]. Перші інфраструктурні проекти фінансувалися з Програми допомоги країнам Центральної Європи (PHARE) і національних фондів. Засновниками індустріальних парків у Румунії можуть бути фізичні та юридичні особи (органи влади та приватні компанії). На державному рівні діяльність парків координується Міністерством регіонального розвитку та державного управління, на регіональному – відповідними компетентними органами влади. У 2013 р. у країні було прийнято новий закон, спрямований на вдосконалення умов функціонування індустріальних парків, зокрема введено нові положення [33]: індустріальні парки класифікуються на основі здійснення відповідної діяльності (створення з нуля, агропромисловий, технологічний, інноваційний тощо) і методу авторизації; управляти індустріальним парком можуть румунські або іноземні приватні юридичні особи (раніше таке право мали тільки зареєстровані в країні компанії); мінімальна площа індустріального парку має становити не менше 5 га (раніше – не менше 10 га) землі, яка б використовувалася або була у власності компанії терміном на 30 років; визначено новий порядок отримання статусу індустріального парку та вичерпний перелік документів, необхідних для процедури авторизації; визначено інструменти стимулювання розміщення виробництва в індустріальному парку: а) звільнення від плати за зміну призначення землі; б) звільнення від сплати земельного збору; в) звільнення від податків за видачу містобудівних сертифікатів та будівельних дозволів; г) звільнення від сплати місцевих податків (податку на нерухомість) за рішенням місцевих органів влади.

Водночас досвід Румунії засвідчує, що індустріальні парки, ініційовані органами влади, стикаються з фінансовими проблемами, оскільки залежать від урядових грантів або місцевих фондів. Відсутність необхідного обсягу фінансових ресурсів на місцевому та центральному рівнях є однією з найбільших перешкод для розвитку індустріальних парків у країні. Крім того, досвід Румунії показав, що тимчасові податкові пільги або податкове послаблення є менш ефективним у світлі довгострокових перспектив діяльності індустріальних парків, аніж програми розвитку або фінансові інструменти, такі як гранти або надання кредитних ліній [34].

В Угорщині створення індустріальних парків розпочалося в 1990-х роках з метою розвитку високих технологій і створення робочих місць. Сьогодні в країні функціонує близько 180 індустріальних парків, в яких працює 2989 компаній та 171 тис. співробітників. Діяльність індустріальних парків характеризується такими показниками: залучено 4,1 млрд дол. США інвестицій; 40% виробленої продукції спрямовується на експорт; продуктивність праці на 70% вища за середню в промисловості; з 50 найбільших ТНК, що працюють в Угорщині, 39 здійснюють свою діяльність в індустріальних парках [35].

Статус індустріального парку в Угорщині може бути наданий бізнес-організації, державній організації, регіональній асоціації розвитку або органу місцевого самоврядування за таких умов: площа індустріального парку – не менше 20 га; наявність техніко-економічного обґрунтування з описом створення запланованого індустріального парку, мінімальної кількості організацій і співробітників, що вже працюють на території парку, і документу щодо схвалення місцевими органами влади [36]. Крім того, індустріальні парки повинні бути заснованими на приватно-державному партнерстві, відповідати низці соціальних (кількість створених нових робочих місць, кількість малих і середніх підприємств на території парку) та екологічних критеріїв. Якщо створення індустріального парку не дає швидких фінансових результатів для власників компаній, останні можуть звернутися за підтримкою, спеціально призначеною для таких організацій.

У країнах Центрально-Східної Європи (Словаччина, Польща, Угорщина, Румунія) високу ефективність продемонструвала модель індустріальних парків, коли ініціатором створення виступає муніципалітет, якому у статутному фонді керуючої компанії належить контрольний або найбільший міноритарний пакет акцій. Центральний уряд також може викупити частину акцій для підтримки розвитку проекту.

Північна Македонія просуває індустріальні парки як ключовий інструмент залучення прямих інвестицій, створення робочих місць і збільшення обсягів експорту. Інтеграція з євроатлантичними та європейськими ринками стимулює фокус на експортоорієнтованому виробництві та послугах. Індустріальні парки в Північній Македонії розвиваються за моделлю Technological-Industrial Development Zones (TIDZ), а також як традиційні вільні економічні зони з «готовою» інфраструктурою, довгостроковою орендою землі, прискореною реєстрацією тощо. Учасникам пропонується ряд податкових референцій: податкові канікули для корпоративного та персонального податку, звіль-

нення від ПДВ/мита в окремих випадках, прямі гранти/субсидії за великими інвестиціями. Серед додаткових стимулів – інвестиційні гранти, програми працевлаштування/навчання, підтримка експорту [7]. За секторальною спрямованістю в індустріальних парках країни переважають легка промисловість і текстиль (традиційно), електроніка та електротехніка, автомобільні компоненти, харчова переробка, а також ІТ сектор і логістика. Останніми роками все сильнішим стає інтерес до електроніки, складання компонентів і сервісних центрів. Основні інвесторами є малий і середній капітал з ЄС і регіону, а також міжнародні виробники, що шукають низькі витрати праці та близькість до європейських ринків [37; 38].

Індустріальні парки в Північній Македонії розвиваються помірно активно, є певний прогрес в інфраструктурі та цікавості до технологічних інвестицій, але зберігаються проблеми із кваліфікованою робочою силою, локальною інфраструктурою та адміністративними перешкодами.

У середині минулого сторіччя розвиток індустріальних парків отримав новий імпульс із відкриттям їх у *Сінгапурі* у 1951 р., а згодом у всіх країнах *Азійських Тигрів* [26].

Індустріальні парки зіграли величезну роль у піднесенні *Південної Кореї*. Перший парк був створений в країні в 1962 році. На початку 1970-х років розвиток індустріальних парків у Південній Кореї став пріоритетом промислової політики з акцентом на стратегічні галузі: чорну та кольорову металургію, суднобудування, автомобільну промисловість, електроніку та нафтохімію. З 1980-х років уряд почав просувати малі та середні індустріальні парки в слаборозвинених провінціях і створювати невеликі агропромислові парки по всій країні. Пізніше зусилля були спрямовані на розвиток наукомістких галузей у парках, підвищення конкурентоспроможності індустріальних парків першого покоління та поліпшення стану навколишнього середовища в них.

Спочатку парки надавали земельні ділянки та комунальні послуги. Пізніше спектр послуг істотно розширився: керуючі компанії стали надавати інформаційні, консультаційні, маркетингові та інші послуги. Наразі багато індустріальних парків у Південній Кореї спеціалізуються на певних видах діяльності. Це дозволяє налагодити співпрацю між їх учасниками, створивши технологічні ланцюжки. Такі парки сприяють формуванню ефективних кластерів [5].

На цей час у Південній Кореї діють близько 1200 індустріальних парків, забезпечуючи 80% національного експорту, 70% промислового виробни-

цтва і 50% зайнятості в промисловості. Уряд надає пільги резидентам вільних економічних зон. Такі пільги застосовуються компаніями, які інвестували понад 30 млн доларів США, або тим, хто інвестував і працював у межах раніше створених спеціальних економічних зон. Інвесторам надаються гарантії репатріації прибутку та капіталу, а іноземним громадянам дозволено володіти підприємствами, зареєстрованими в індустріальних парках. Також у Південній Кореї законодавчо затверджено надання фінансової підтримки та підтримки щодо розвитку інфраструктури [39]. Підприємства зони іноземних інвестицій у галузі високих технологій чи бізнесу, пов'язаному із сервісним обслуговуванням промислових підприємств, звільнюються від сплати податків на п'ять років. Крім того, протягом двох років для даних підприємств законодавством Південної Кореї передбачена можливість сплати податків у розмірі 50% від суми належного податкового платежу.

Гарним прикладом створення спеціальних економічних зон є *Туреччина*, в індустріальних парках якої нині діють понад 50 тис. підприємств-резидентів. Упродовж останніх 30 років у Туреччині було створено 346 індустріальних парків, в яких зосереджено понад 80% прямих іноземних інвестицій, та понад 50 тис. діючих підприємств-резидентів. Експорт країни та ВВП у період 2002–2010 років зріс більше ніж у 3 рази, що дозволило країні, яка десятиріччями була боржником МВФ, повернути останній транш, повністю погасивши свою заборгованість [40].

У Туреччині виробники в індустріальних парках через локальні та національні інвестиційні стимули звільняються від ПДВ і ввізного мита на імпортне обладнання, отримують зниження ставки корпоративного податку (до 90%), звільняються від сплати внесків на соціальне страхування (для індустріальних парків строк звільнення може становити 12 років), від податку на нерухомість (на п'ять років) плюс отримують здешевлене виділення землі, зниження вартості електроенергії, води, природного газу та зв'язку. Завдяки грамотній промисловій політиці сьогодні Туреччина випереджає Україну за реальним ВВП на душу населення у 2,5 рази, при тому що в 1990 р. країни були на одному рівні [41].

Фінансування індустріальних парків у Туреччині здійснюється відповідно до програми «Фонд індустріальних парків та малого підприємництва», що формується із загального бюджету. Міністерство торгівлі та промисловості відповідно до рівня розвитку місцевості, де розташований індустріальний парк, надає кредит у розмірі 90–99% від вартості проекту [34].

У Таїланді працюють наразі 44 індустріальні парки. На підприємствах, що діють в них, зайнято близько 513 тис. працівників. Управління промислових зон Таїланду (IEAT) – державна установа при Міністерстві промисловості – контролює всі індустріальні парки в країні. Більшість парків створено приватними фірмами та управляються ними спільно з IEAT. Однак деякі парки належать державі й управляються безпосередньо IEAT. Є також кілька парків, які створені та експлуатуються приватними фірмами [5].

У В'єтнамі перший індустріальний парк був створений у 1991 році. У 2015 році в країні діяли вже 292 індустріальних парки та 18 особливих економічних зон. На підприємствах, розташованих у них, було зайнято 2,5 млн працівників. Ці підприємства забезпечували 40% експорту країни.

Індустріальні парки в таких країнах, як В'єтнам, часто створюються за допомогою фірм із розвинених країн. Так, японська корпорація Sumitomo створила та керує низкою індустріальних парків у В'єтнамі, на Філіппінах, в Індії, Індонезії, у Бангладеш, М'янмі [5].

Індустріальні парки відіграли дуже важливу роль в індустріалізації Сінгапуру. У 1961 році почав створюватися парк у Джуронгу. Це було складним завданням, оскільки передбачало осушення боліт. Однак витрати швидко окупилися, і вже в 1968 році в парку працювали 153 підприємства та ще 46 будувалися. Зараз на острові працюють близько 100 підприємств, сукупні інвестиції яких складають 47 млрд доларів, та сформувався потужний нафтохімічний кластер – один з найбільших у світі.

Серед відомих індустріальних парків Сінгапуру – Індустріальний парк Чангі, розташований поруч з аеропортом Чангі, в якому діють високотехнологічні компанії, у т. ч. Honeywell, IBM, фінансові установи, такі як Citibank, Credit Suisse, сінгапурський DBS Bank, розташовані склади. Інший потужний парк – Аерокосмічний парк Селетар – займає 320 га. У ньому працюють компанії, що займаються виробництвом авіаційної техніки, у т. ч. Rolls-Royce, Airbus, Pratt & Whitney, її ремонт, обслуговуванням; навчальні заклади, що готують пілотів та авіаційних фахівців. Біомедичний парк Туас розташований у західній частині Сінгапуру. У ньому діють фармацевтичні, біотехнологічні, медичні фірми, у т. ч. Pfizer, Novartis, Merck.

Індустріальні парки в Сінгапурі створює та експлуатує корпорація JTC, підпорядкована Міністерству промисловості та торгівлі. Державна консалтингова компанія Surbana Jurong сприяє закордонним державам і компаніям в організації ін-

дустріальних парків і економічних зон, розробляє генеральні плани міст. Компанія працює в 40 країнах, вона брала участь в створенні більш 100 індустріальних парків [5].

У Китаї індустріальні парки прийнято називати індустріальними зонами, їх почали створювати ще в 1980 рр. Наразі в Китаї 375 таких зон, там акумулюється близько 25% усіх прямих іноземних інвестицій. Вони дають Китаю приблизно 15% товарного експорту та понад 4 млн робочих місць [22]. Індустріальні зони формують близько 10,0% ВВП, акумулюють 30,0% прямих іноземних інвестицій та генерують 37,0% товарного експорту країни. Чисельність працюючих в межах індустріальної зони становить майже 4 млн осіб.

У 1979 р. Центральний комітет Комуністичної партії Китаю та Державна рада ухвалили рішення про створення «особливих економічних зон» у Шеньчжені, Чжухаї, Шаньтоу та Сямень. Промислова зона Шекоу на півострові Наньтоу спеціальної зони Шеньчжень, площею 2 км², стала першим промисловим парком Китаю, відкритим для зовнішнього світу. У 1984 р. Центральний комітет Комуністичної партії Китаю та Державна рада ухвалили рішення про подальше відкриття 14 прибережних міст-портів, передбачивши, що ці міста можуть окреслювати територію з чіткими географічними кордонами та створювати зони економічного та технологічного розвитку. У 1988 р. держава схвалила створення першої зони розвитку високотехнологічної промисловості – Пекінської експериментальної зони розвитку індустрії нових технологій. Того ж року в Шанхаї було засновано зону розвитку нових технологій Caohejing. У 1992 р. Державна рада послідовно відкрила велику кількість міст уздовж річки Янцзи, внутрішніх прикордонних міст і внутрішніх столиць провінцій, а також почала будувати національні високотехнологічні промислові зони розвитку. Відтоді спостерігається «лихоманка зон розвитку» в Китаї.

До серпня 2004 р. нараховувалося 6 866 зон забудови різного типу з планованою площею 38 600 км². Однак у зв'язку з поширенням зон розвитку по всій країні виявилася низка проблем, зокрема деякі місцевості та департаменти свавільно схвалювали створення різноманітних зон розвитку з різними назвами, довільно обгороджували значну кількість оброблюваної землі, видавали пільгові поліси за межами їх повноваження. Починаючи з 2003 р., китайський уряд почав вилучати та консолідувати зони розвитку. Також у 2006 р. Державна рада схвалила створення 222 зон розвитку національного рівня та 1346 зони розвитку провінційного рівня [22]. Відтоді низка індустріальних

парків один за одним були перетворені в зони розвитку державного рівня.

Після понад 30-ти років будівництва та розвитку промислові парки Китаю (зони розвитку) зайняли важливе місце в соціальному та економічному розвитку. Вони є піонерами та основою промислового розвитку і відіграють важливу роль у сприянні урбанізації. Останніми десятиліттями Китай побудував понад 1400 великих індустріальних парків. Це значні інвестиції, на які припадає понад 40% робочих місць у промисловості країни. Китай є одним із найкращих місць для розміщення промислових парків, що пов'язано зі сприятливою політикою країни, тому вона стала притулком для підприємців. Згідно з публічною інформацією, наразі в країні функціонує 169 зон високих технологій державного рівня та 232 зони економічного та технологічного розвитку державного рівня. Серед інших економік Китай ефективно сприяє індустріалізації та створив ефективну модель для розвитку індустріальних парків. За останні чотири десятиліття Китай успішно побудував і керував різноманітними промисловими парками в країні та за кордоном, подолавши проблеми, які перешкоджають розвитку парків (фінансування інфраструктури та координація політики та заходів), і накопичив багатий досвід, знання та провідні практики [42]. Досвід Китаю був успішно відтворений і поширений у багатьох країнах і використовувався як еталонна модель для розвитку промислових парків у всьому світі. Тому поглиблений аналіз і об'єктивне підбиття підсумків моделі розвитку індустріальних парків Китаю та поширення його досвіду є цінним для країн, які розглядають індустріальні парки як частину своєї політики індустріалізації, зокрема для країн, що розвиваються, і для країн із середнім рівнем доходу [42].

Якщо розглядати особливості функціонування індустріальних зон Китаю, необхідно зазначити, що найбільш активними серед них є: Китайська індустріальна зона "Lianyanggang Xipu", площа якої становить 4800 га, а загальна площа об'єктів нерухомості – 200 млн м². Спеціалізація виробничої діяльності індустріальної зони пов'язана з текстильним виробництвом, авіабудуванням, суднобудуванням, торговельно-збутовою діяльністю, проведенням наукових досліджень і впровадженню розробок тощо. З метою реалізації проекту залучено інвестиції, обсяг яких становить 4 млрд юанів.

Ще одна важлива китайська індустріальна зона в Ханчжоу (1993 р.) займає площу 5 000 га. Її діяльність пов'язана із залученням до виробничого процесу 180 компаній (IBM, LG, Pepsi, Merck

Sharp & Dohme, Panasonic тощо), діяльність яких направлена на розвиток електроніки, виробництво продуктів харчування, машинобудування, біомедицини [41].

Таким чином, кожна з розглянутих країн має власний досвід побудови та розвитку індустріальних парків. Урахування досвіду, отриманих уроків і успішних практик є важливим для України при розбудові економіки.

У цьому контексті UNIDO проаналізувала досвід формування та впровадження промислової політики в країнах на різних етапах індустріалізації та узагальнила десять інструментів політики, які можуть ефективно сприяти промислому розвитку. Практикою доведено, що створення індустріальних парків є дійсно ефективним способом стимулювання внутрішнього промислового виробництва та сприяння торгівлі. Він об'єднує та підтримує інші політичні інструменти, включно з інвестиційною політикою та політикою сприяння розвитку експорту, щоб прискорити модернізацію промислового потенціалу країни. Нещодавно опубліковане Міжнародне керівництво для індустріальних парків UNIDO також вказує на це – «мета розвитку індустріальних парків має бути невід'ємною частиною загальної промислової політики країни». Водночас індустріальні парки можуть служити каталізатором промислового розвитку та місцевими двигунами економічного зростання, що може внести значний внесок у відновлення економіки [42].

ВИСНОВКИ

Отже, узагальнення світового досвіду створення та розвитку індустріальних парків підтверджує їхню ключову роль як інструмента прискореної індустріалізації, залучення прямих інвестицій, створення робочих місць і стимулювання експорту. Проведений у межах даного дослідження аналіз показав, що успіх індустріальних парків не зумовлений єдиною моделлю: у різних країнах застосовувалися державні ініціативи (Китай, Сінгапур, Корея), приватні та муніципальні ініціативи (Велика Британія, США), а також змішані підходи та моделі державно-приватного партнерства (Німеччина, Угорщина).

Світова практика свідчить, що ефективність парків значною мірою залежить від сукупності факторів: наявності якісної інфраструктури, прозорого регулювання та стимулів (податкові пільги, гранти, компенсації інфраструктурних витрат), професійного управління (керуючі компанії, державно-приватне партнерство), доступу до фінансування, інтеграції в регіональні кластери та зв'язку з науково освітніми установами.

Класифікація та підходи до правового регулювання діяльності індустріальних парків різняться: деякі країни встановлюють чіткі критерії статусу парку та пакет стимулів (Польща, Румунія, Угорщина), інші, переважно розвинені країни, надають більшу гнучкість, покладаючись на ринкові механізми. Досвід країн також демонструє, що тимчасові податкові пільги без комплексної інфраструктурної та інституційної підтримки мають обмежений довгостроковий ефект, отже, пріоритетною є комбінація фінансових інструментів, грантів на інфраструктуру та програм розвитку людського капіталу.

Український контекст потребує адаптації кращих практик із урахуванням національних особливостей: розширення ролі муніципалітетів і регіональних агентств у ініціюванні парків; створення прозорих процедур реєстрації та управління; формування фінансових механізмів для облаштування інфраструктури (компенсації, гранти, пільгові кредити); розвиток професійних керуючих структур і державно-приватного партнерства; інтеграція парків у систему професійної підготовки (дуальна освіта, R&D партнерства).

Індустріальні парки мають потенціал стати каталізатором відновлення та модернізації промисловості України лише за умов комплексного підходу: поєднання ефективного законодавства, фінансової підтримки інфраструктури, професійного управління, підготовки кадрів і екологічно орієнтованих стратегій. Такий підхід дозволить, базуючись на кращих надбаннях міжнародного досвіду, пом'якшити ризики та сприяти сталому економічному зростанню країни. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Хаустов М. М., Ісмаїлов А. Стан та проблеми розвитку індустріальних парків в Україні. «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики»: міжнародна науково-практична інтернет-конференція (м. Харків, 21 листопада 2025 р.). Харків, 2025. С. 774–778.
2. Khaustova V., Korwatanasakul U., Cantore N. Analysis of industrial production and exports of goods from Ukraine and its regions, 2013–2022. *Inclusive and Sustainable Industrial Development Working Paper Series*. Working Paper 2/2024, UNIDO. URL: https://downloads.unido.org/ot/33/87/33874969/WP_2_2024_FINAL.pdf
3. Coniglio N. D., Vurchio D., Khaustova V. Diversifying and rebuilding the Ukrainian economy. Application of the DIVE tool. *UNIDO*, 2024, 70 p. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/unido-publications/2024-05/DIVE_Application_to_Ukraine-Final.pdf
4. International Guidelines for Industrial Parks. Cross-disciplinary Team on Industrial Parks. *UNIDO*. Vien-

na, 2019. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/files/2019-11/International_Guidelines_for_Industrial_Parks.pdf

5. Осипов В. М., Щербак А. В., Дорошенко А. О., Коротких К. В. Індустріальні парки: світовий досвід та українські реалії. *Економічні інновації*. 2021. Т. 23. Вип. 4. С. 108–116. DOI: [https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.4\(81\).108-116](https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.4(81).108-116)
6. Leveraging a New Generation of Industrial Parks and Zones for Inclusive and Sustainable Development. Strategic Framework. *UNIDO*. Vienna, 2018. URL: https://hub.unido.org/sites/default/files/publications/UNIDO_Strategic%20Framework_WEB.pdf
7. Галасюк В. В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28. № 1. С. 40–50. DOI: <http://dx.doi.org/10.35774/econa2018.01.040>
8. Сошников А. О., Ершова Ю. О. Індустріальні парки: колаборація бізнесу, держави та національної науки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2021. Т. 32. № 4. С. 19–24. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.4/04>
9. Промислово-технологічний розвиток національної економіки в системі економічної безпеки України: маркетинговий аспект: кол. монограф. / за заг. ред. О. І. Іляш. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 244 с.
10. Шевчук Н. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їхні переваги для розвитку економіки України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4. С. 68–74. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-68-74](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-68-74)
11. Kushnir S., Karmazina V. Innovative development of technoparks as a key to the recovery and sustainable development of Ukraine. *Економіка і регіон*. 2022. № 2. С. 53–59. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.2\(85\).2632](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.2(85).2632)
12. Кизим М. О., Хаустова В. Є. Кластерні структури в економіці: класифікація та особливості побудови. *Ліберманівські читання – 2011: економічна спадщина та сучасні проблеми*: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2011. С. 57–72.
13. Kohut I., Lebid T., Fedushko S., Klymchuk I. Study of the competitiveness of industrial parks using conjoint analysis. *Research in Globalization*. 2023. Vol. 6. Art. 100136. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2023.100136>
14. Хаустова В. Є. Промислова політика в Україні: формування та прогнозування. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2015. 384 с.
15. Хаустова В. Є. Трансформація моделі економіки України у повоєнний період: монографія. Харків: Лібуркіна Л. М., 2025. 152 с. DOI: <https://doi.org/10.32983/978-617-7801-52-7>
16. Івашко О. Індустріальні парки в системі інвестиційної безпеки держави: теорія та практика.

- Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 4. С. 32–40.
DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-04-32-40>
17. Чириченко Ю. В., Котко О. К. Проблеми створення та функціонування індустріальних парків: аналіз та імплементація світового досвіду. *Вісник АМСУ. Серія «Економіка»*. 2014. № 1. С. 74–82. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/241/13.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
18. Waligóra K. Science and Technology and Industrial Parks as a Tool to Support the Innovation Potential of the Polish Economy. *Modern challenges of economic development: Policy and capacity building. Creation, innovation, foreign trade*. Bialystok, University Press. 2015. P. 171–186. URL: <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/10909>
19. Калат Я. Я. Стимули розвитку індустріальних парків (на прикладі прикордонних регіонів Польщі). *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. № 2. С. 78–87.
DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-2-11>
20. Boiko O., Vasiutkina N., Kondratiuk O., Stoianenko I. Ukrainian-Chinese Cooperation of Industrial Enterprises on Innovative Principles. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2020. Vol. 32. P. 74–89. URL: <https://keypublishing.org/jhed/wp-content/uploads/2020/11/05.-Full-paper-Olena-Boiko.pdf>
21. Кисилевський Д. Індустріальні парки: який міжнародний досвід може застосувати Україна. *Економічна правда*. 01.07.2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/07/1/675532/>
22. Горностай Н. І., Михальченкова О. Є. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їхні переваги для розвитку економіки України. *Наука, технології, інновації*. 2022. № 4. С. 45–51.
DOI: <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2022-4-04>
23. Côté R. P., Cohen-Rosenthal E. Designing eco-industrial parks: a synthesis of some experiences. *Journal of Cleaner Production*. 1998. Vol. 6. Iss. 3–4. P. 181–188.
DOI: [https://doi.org/10.1016/S0959-6526\(98\)00029-8](https://doi.org/10.1016/S0959-6526(98)00029-8)
24. Deineko L., Romaniuk I. The Creation and Development of the Industrial Parks: Foreign Experience. *International Journal of New Economics and Social Sciences (IJONESS)*. 2015. Vol. 2. No. 2. P. 7–16.
DOI: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0010.4716>
25. Лекарь С. І. Міжнародні та вітчизняні реалії функціонування індустріальних парків. *Економіка промисловості*. 2017. № 1. С. 80–94.
DOI: <https://doi.org/10.15407/econindustry2017.01.080>
26. Шевчук Н. А. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їх переваги для розвитку економіки України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4. С. 68–74.
DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-68-74](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-68-74)
27. Гужва І. Стимули для індустріальних парків – упевнений крок, на шляху євроінтеграції. *GMK Center*. 15.07.2022. URL: <https://gmk.center/ua/opinion/stimuli-dlya-industrialnih-parkiv-upevnenij-kroka-shlyahu-ievrointegracii/>
28. Акімова О. В., Ліннік Д. Ю. Індустріальні парки як механізм постконфліктного відновлення України. *Економічний простір*. 2023. № 185. С. 21–25.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-4>
29. Волокіта В. В Україні кількість індустріальних парків швидко зростає: проблемою є запуск виробництва. *Економічна правда*. 13.09.2025. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/yaka-golovna-problema-industrialnih-parkiv-v-ukrajini-811575/>
30. Підоричева І. Досвід польських СЕЗ: у пошуках «антикрихкості» для України. *Дзеркало тижня*. 2017. 20.10.2017. URL: https://zn.ua/ukr/macro-level/dosvid-polskih-sez-u-poshukah-antikrihkosti-dlya-ukrayini-257607_.html
31. High Technologies Industrial Park in Stargard Szczeciński. Invest in Poland. *Polish Information and Foreign Investment Agency*. URL: <https://www.paih.gov.pl/en/why-poland/investment-incentives/industrial-and-technology-parks/stargard-http/>
32. Dodescu A., Chirilă L. Industrial Parks in Romania: From Success Stories to Emerging Challenges. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning*. 2012. Vol. 2. No. 4. P. 331–335.
DOI: 10.7763/IJEEEE.2012.V2.140
33. New provisions on industrial parks. *Tax and Legal Alerts*. 16 July 2013. URL: <http://www.pwc.ro/en/tax-online/tax-and-legal-alerts/assets/taxand-legal-alert-no-22.pdf>
34. Павлюк А. П., Маркевич К. Л. Закордонний досвід стимулювання розвитку індустріальних парків: висновки для України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2014. Вип. 122. Ч. І. С. 138–147. URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/download/2434/2167/>
35. Hungary. Your Trading and Investment Partner. URL: http://www.mfa.gov.hu/NR/rdonlyres/1969C6EF-6A13-4433-AEE1-6B420F1EA2D3/0/CountryProfile_HUN.pdf
36. Zilahy G., Milton S. The environmental activities of industrial park organisations in Hungary. *Progress in Industrial Ecology – An International Journal*. 2008. Vol. 56. Iss. 5/6. P. 422–447.
DOI: 10.1504/PIE.2008.023409
37. Technological-Industrial Development Zones (TIDZs) in North Macedonia. URL: https://investnorth-macedonia.gov.mk/free-economic-zones/?utm_source=openai
38. Nikolic N. Despotovski says Free Zones Authority starts off 2024 with new major investment. URL: https://mia.mk/en/story/despotovski-says-free-zones-authority-starts-off-2024-with-new-major-investment?utm_source=openai
39. Бойко О. М. Особливості розвитку інноваційного середовища національної економіки Південної

- Кореї та Китаю. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2020. Т. 1. № 5. С. 30–44. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1e107af6-2309-4ee6-9f2d-d4c540d71138/content>
40. Індустріальні парки: міфи та реалії. URL: <https://www.segodnya.ua/opinion/galasukcolumn/ndustrialn-parki-mfi-ta-real-762486.html>
41. Марчишинець О. В., Марчишинець С. М. Індустріальні парки як інструмент залучення інвестицій у реальний сектор економіки регіону. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 16–22. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/3.pdf
42. Experiences and Best Practices of Industrial Park Development in the People's Republic of China. UNIDO. 2019. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/files/2020-11/EN_Experiences_and_Best_Practices_of_Industrial_Park_Development%20in_China_0.pdf

REFERENCES

- Akimova, O. V., & Linnik, D. Yu. (2023). Industrialni parky yak mekhanizm postkonfliktnoho vidnovlennia Ukrainy [Industrial parks as a mechanism for post-conflict recovery of Ukraine]. *Ekonomichnyi prostrir*, 185, 21–25. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-4>
- Boiko, O., Vasiutkina, N., Kondratiuk, O., & Stoianenko, I. (2020). Ukrainian-Chinese Cooperation of Industrial Enterprises on Innovative Principles. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 32, 74–89. <https://keypublishing.org/jhed/wp-content/uploads/2020/11/05-Full-paper-Olena-Boiko.pdf>
- Boiko, O. M. (2020). Osoblyvosti rozvytku innovatsiynoho seredovyscha natsionalnoi ekonomiky Pivdennoi Korei ta Kytau [Features of the development of the innovative environment of the national economy of South Korea and China]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*, 5(1), 30–44. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1e107af6-2309-4ee6-9f2d-d4c540d71138/content>
- Chyrychenko, Yu. V., & Kotko, O. K. (2014). Problemy stvorennia ta funktsionuvannia industrialnykh parkiv: analiz ta implementatsiia svitovoho dosvidu [Problems of creation and functioning of industrial parks: Analysis and implementation of world experience]. *Visnyk AMSU. Seriya «Ekononika»*, 1, 74–82. <http://biblio.umsf.dp.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/241/13.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Coniglio, N. D., Vurchio, D., & Khaustova, V. (2024). *Diversifying and rebuilding the Ukrainian economy. Application of the DIVE tool*. UNIDO. https://www.unido.org/sites/default/files/unido-publications/2024-05/DIVE_Application_to_Ukraine-Final.pdf
- Cross-disciplinary Team on Industrial Parks. (2019). *International Guidelines for Industrial Parks*. UNIDO (Vienna). https://www.unido.org/sites/default/files/files/2019-11/International_Guidelines_for_Industrial_Parks.pdf
- Côté, R. P., & Cohen-Rosenthal, E. (1998). Designing eco-industrial parks: a synthesis of some experiences. *Journal of Cleaner Production*, 6, (3–4), 181–188. [https://doi.org/10.1016/S0959-6526\(98\)00029-8](https://doi.org/10.1016/S0959-6526(98)00029-8)
- Deineko, L., & Romaniuk, I. (2015). The Creation and Development of the Industrial Parks: Foreign Experience. *International Journal of New Economics and Social Sciences (IJONESS)*, 2(2), 7–16. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0010.4716>
- Dodescu, A., & Chirilă, L. (2012). Industrial Parks in Romania: From Success Stories to Emerging Challenges. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning*, 2(4), 331–335. <https://doi.org/10.7763/IJEEEE.2012.V2.140>
- Halasiuk, V. V. (2018). Industrialni parky: svitovyi dosvid ta perspektyvy stvorennia v Ukraini [Industrial parks: World experience and prospects for creation in Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz*, Vol. 28, No. 1, p. 40–50. <http://dx.doi.org/10.35774/econa2018.01.040>
- Hornostai, N. I., & Mykhalchenkova, O. Ye. (2022). Svitovyi dosvid rozvytku industrialnykh parkiv ta yikhni perevahy dlia rozvytku ekonomiky Ukrainy [World experience in the development of industrial parks and their advantages for the economic development of Ukraine]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii*, 4, 45–51. <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2022-4-04>
- Huzhva, I. (2022, July 15). *Stymuly dlia industrialnykh parkiv – upevnenyi krok, na shliakhu yevrointehratsii* [Incentives for industrial parks – a confident step on the path to European integration]. GMK Center. <https://gmk.center.ua/opinion/stimuli-dlya-industrialnih-parkiv-upevnenij-krok-na-shlyahu-ievrointehratsii/>
- Iliash, O. I. (Ed.). (2021). *Promyslovo-tekhnolohichniy rozvytok natsionalnoi ekonomiky v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: marketynhovyi aspekt* [Industrial and technological development of the national economy in the system of economic security of Ukraine: Marketing aspect] (Monograph). FOP Li-burkina L. M. (Kharkiv).
- Industrialni parky: mify ta realii* [Industrial parks: Myths and realities]. (n. d.). Segodnya.ua. <https://www.segodnya.ua/opinion/galasukcolumn/ndustrialn-parki-mfi-ta-real-762486.html>
- Invest North Macedonia. (n. d.). *Technological-Industrial Development Zones (TIDZs) in North Macedonia*. https://investnorthmacedonia.gov.mk/free-economic-zones/?utm_source=openai

- Ivashko, O. (2018). Industrialni parky v systemi investytsiinoi bezpeky derzhavy: teoriia ta praktyka [Industrial parks in the system of state investment security: Theory and practice]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 4, 32–40. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-04-32-40>
- Kalat, Ya. Ya. (2020). Stymuly rozvytku industrialnykh parkiv (na prykladi prykordonnykh rehioniv Polshchi) [Incentives for the development of industrial parks (on the example of border regions of Poland)]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 2, 78–87. <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-2-11>
- Khaustov, M. M., & Ismailov, A. (2025). Stan ta problemy rozvytku industrialnykh parkiv v Ukraini [State and problems of industrial park development in Ukraine]. In *Konkurentospromozhnist ta innovatsii: problemy nauky ta praktyky* [Competitiveness and innovation: problems of science and practice]: Mizhnarodna naukovo-praktychna internet-konferentsiia (p. 774–778). Kharkiv.
- Khaustova, V. Ye. (2015). *Promyslova polityka v Ukraini: formuvannia ta prohnozuvannia* [Industrial policy in Ukraine: Formation and forecasting]. VD «INZhEK» (Kharkiv).
- Khaustova, V. Ye. (2025). *Transformatsiia modeli ekonomiky Ukrainy u povoiennyi period* [Transformation of the Ukrainian economic model in the post-war period] (Monograph). Liburkina L. M. (Kharkiv). <https://doi.org/10.32983/978-617-7801-52-7>
- Khaustova, V., Korwatanasakul, U., & Cantore, N. (2024). *Analysis of industrial production and exports of goods from Ukraine and its regions, 2013-2022*. UNIDO. Inclusive and Sustainable Industrial Development Working Paper Series, Working Paper 2/2024. https://downloads.unido.org/ot/33/87/33874969/WP_2_2024_FINAL.pdf
- Kohut, I., Lebid, T., Fedushko, S., & Klymchuk, I. (2023). Study of the competitiveness of industrial parks using conjoint analysis. *Research in Globalization*, 6, Art. 100136. <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2023.100136>
- Kushnir, S., & Karmazina, V. (2022). Innovative development of technoparks as a key to the recovery and sustainable development of Ukraine. *Ekonomika i rehion*, 2, 53–59. [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.2\(85\).2632](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.2(85).2632)
- Kysilevskiy, D. (2021, July 1). *Industrialni parky: yakyy mizhnarodnyi dosvid mozhe zastosuvaty Ukraina* [Industrial parks: What international experience can Ukraine apply]. *Ekonomichna pravda*. <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/07/1/675532/>
- Kyzym, M. O., & Khaustova, V. Ye. (2011). Klasterni struktury v ekonomitsi: klasyfikatsiia ta osoblyvosti pobudovy [Cluster structures in the economy: Classification and features of construction]. In *Lieberman* *nivski chytannia – 2011: ekonomichna spadshchyna ta suchasni problemy* [Lieberman Readings – 2011: Economic heritage and modern problems] (Monograph, p. 57–72). VD «INZhEK» (Kharkiv).
- Lekar, S. I. (2017). Mizhnarodni ta vitchyzniani realii funktsionuvannia industrialnykh parkiv [International and domestic realities of industrial park functioning]. *Ekonomika promyslovosti*, 1, 80–94. <https://doi.org/10.15407/econindustry2017.01.080>
- Marchyshynets, O. V., & Marchyshynets, S. M. (2017). Industrialni parky yak instrument zaluchennia investytsii u realnyi sektor ekonomiky rehionu [Industrial parks as a tool for attracting investments in the real sector of the regional economy]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 9, 16–22. https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/3.pdf
- Ministry of Foreign Affairs of Hungary. (n. d.). *Hungary. Your Trading and Investment Partner*. http://www.mfa.gov.hu/NR/rdonlyres/1969C6EF-6A13-4433-AEE1-6B420F1EA2D3/0/CountryProfile_HUN.pdf
- Nikolik, N. (2024). *Despotovski says Free Zones Authority starts off 2024 with new major investment*. MIA. https://mia.mk/en/story/despotovski-says-free-zones-authority-starts-off-2024-with-new-major-investment?utm_source=openai
- Osyrov, V. M., Shcherbak, A. V., Doroshenko, A. O., & Korotkykh, K. V. (2021). Industrialni parky: svitovyi dosvid ta ukraïnski realii [Industrial parks: World experience and Ukrainian realities]. *Ekonomichni innovatsii*, 23(4), 108–116. [https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.4\(81\).108-116](https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.4(81).108-116)
- Pavliuk, A. P., & Markevych, K. L. (2014). Zakordonnyi dosvid stymuliuvannia rozvytku industrialnykh parkiv: vysnovky dlia Ukrainy [Foreign experience in stimulating the development of industrial parks: Conclusions for Ukraine]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, 122, Part I, 138–147. <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/article/download/2434/2167/>
- Pidorycheva, I. (2017, October 20). *Dosvid polskykh SEZ: u poshukakh «antykrykhkosti» dlia Ukrainy* [Experience of Polish SEZs: In search of "anti-fragility" for Ukraine]. *Dzerkalo tyzhnia*. https://zn.ua/ukr/macrolevel/dosvid-polskih-sez-u-poshukah-antikrihkosti-dlya-ukrayini-257607_.html
- Polish Information and Foreign Investment Agency. (n. d.). *High Technologies Industrial Park in Stargard Szczeciński*. Invest in Poland. <https://www.paih.gov.pl/en/why-poland/investment-incentives/industrial-and-technology-parks/stargard-http/>
- PwC. (2013, July 16). *New provisions on industrial parks*. Tax and Legal Alerts. <http://www.pwc.ro/en/tax-online/tax-and-legal-alerts/assets/taxand-legal-alert-no-22.pdf>
- Shevchuk, N. A. (2021). Svitovyi dosvid rozvytku industrialnykh parkiv ta yikh perevahy dlia rozvytku ekonomiky Ukrainy [World experience in the develop-

- ment of industrial parks and their advantages for the economic development of Ukraine]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, 4, 68–74. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-68-74](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-68-74)
- Shevchuk, N. (2021). Svitovyi dosvid rozvytku industrialnykh parkiv ta yikhni perevahy dlia rozvytku ekonomiky Ukrainy [World experience in the development of industrial parks and their advantages for the economic development of Ukraine]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, 4, 68–74. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-68-74](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-68-74)
- Soshnikov, A. O., & Yershova, Yu. O. (2021). Industrialni parky: kolaboratsiia biznesu, derzhavy ta natsionalnoi nauky [Industrial parks: Collaboration of business, state, and national science]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia «Yurydychni nauky»*, 32(4), 19–24. <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.4/04>
- UNIDO. (2018). *Leveraging a New Generation of Industrial Parks and Zones for Inclusive and Sustainable Development*. Strategic Framework. UNIDO (Vienna). https://hub.unido.org/sites/default/files/publications/UNIDO_Strategic%20Framework_WEB.pdf
- UNIDO. (2019). *Experiences and Best Practices of Industrial Park Development in the People's Republic of China*. UNIDO. https://www.unido.org/sites/default/files/files/2020-11/EN_Experiences_and_Best_Practices_of_Industrial_Park_Development%20in_China_0.pdf
- Volokita, V. (2025, September 13). *V Ukraini kilkist industrialnykh parkiv shvydko zrostaie: problemoiu ye zapusk vyrobnytstva* [The number of industrial parks in Ukraine is growing rapidly: The problem is launching production]. *Ekonomichna pravda*. <https://epravda.com.ua/biznes/yaka-golovna-problema-industrialnih-parkiv-v-ukrajini-811575/>
- Waligóra, K. (2015). Science and Technology and Industrial Parks as a Tool to Support the Innovation Potential of the Polish Economy. In *Modern challenges of economic development: Policy and capacity building. Creation, innovation, foreign trade* (p. 171–186). University Press (Bialystok). <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/10909>
- Zilahy, G., & Milton, S. (2008). The environmental activities of industrial park organisations in Hungary. *Progress in Industrial Ecology – An International Journal*, 56(5/6), 422–447. <https://doi.org/10.1504/PIE.2008.023409>